

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Újszövetségi biblika-teológia (Apostolok cselekedetei és Pál levelei)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.4. Szakterület	Teológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Református didaktikai teológia (vallástanár)
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Újszövetségi biblika-teológia (ApCsel és Pál levelei)			A tantárgy kódja	TLM1401
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Lészai Lehel				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Lészai Lehel				
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	V
				2.7. Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv (14), a jegyzet (14), a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (8)					36
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					9
Vizsgák					8
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					94
3.8. A félév összórászám					150
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Nincs
4.2. Kompetenciabeli	Képesség az alapvető történeti és a Szentírás könyveinek jellegéről szóló ismeretek megértésére

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Okostábla, Microsoft Teams, Szentírás
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Okostábla, Microsoft Teams, Szentírás, Kari könyvtár

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<p>Kognitív kompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> • képesség a szentírási könyvek mibenlétének és történeti háttérének megértésére, és az azokkal kapcsolatos ismeretek átadására a vallásoktatásban • a tantárgyspecifikus módszerek megfelelő alkalmazásának képessége (a szentírási könyvek tanulmányozása, szövegek értése és értelmezése, a szövegek történeti háttérének megértése)
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • információk megértése és elsajátítása • analitikus és kritikai gondolkodás képessége • felelősségtudat a szakmai feladatok teljesítésében • etikai elvek követése • problémák felismerése, és problémamegoldás • a kulturális sokszínűség megértése és értékelése • csapatmunka

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>A hallgató ismeri</p> <ul style="list-style-type: none"> - izagógikai és szentírásismereti alapok elsajátítása az ApCsel könyve, Róma-2Kor páli leveleket illetően. Az ApCsel könyve és Róma-2Kor levelek szövegének részletes, beható ismerete, alapos felkészültség, melynek következményeként szilárd ismeretek birtokában a diák később jól, érthetően fogja tudja tanítani az örömmüzenetet az iskolában - a bibliai kortörténet és a levélirodalom értelmezése közötti összefüggéseket - az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek tartalmát, keletkezését, mondanivalóját - az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek értelmezéséhez szükséges hermeneutikai elveket
Képességek	<p>A hallgató képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - megérteni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek keletkezését és jelentőségét - megérteni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek mondanivalóját - megérteni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek szövege értelmezésének alapjait - továbbadni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek kapcsolatos alapfokú tudást az iskolai vagy gyülekezeti vallásoktatás keretében
Felelősség és önállóság	<p>A hallgató képes önállóan</p> <ul style="list-style-type: none"> - önállóan dolgozni a szemináriumi munka során - rendszeresen olvasni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek szövegét - megérteni az Apostolok cselekedeteinek és Pál leveleinek mondanivalóját történeti háttérükben - átlátni az összefüggéseket más könyvekkel és nagyobb egységekkel

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az Apostolok cselekedeteivel és Pál leveleivel kapcsolatos alapismeretek megszerzése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az Apostolok cselekedetei és Pál levelei keletkezésének, címzettjeinek, céljának, jellegzetességeinek, felépítésének, szerzőjének, a keletkezési helyének és korának megismerése és jellegzetességeinek megismerése • Az Apostolok cselekedetei és Pál levelei kortörténetének megismerése • Az Apostolok cselekedetei és Pál levelei tartalmának, alapvető témáinak megismertetése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
2. Apostolok cselekedetei 1–7	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
3. Apostolok cselekedetei 8–14	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
4. Apostolok cselekedetei 15–20	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
5. Apostolok cselekedetei 21–28	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
6. Pál apostol élete	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
7. Levélirodalom	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
8. Pál levele a rómaiakhoz 1–8	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	

9.	Pál levele a rómaiakhoz 9–16	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
10.	Pál levele 1 Kor 1–9	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
11.	Pál levele 1 Kor 10–16	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
12.	Pál levele 2 Kor 1–8	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
13.	Pál levele 2 Kor 8–13	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
14.	Ismétlés	Előadás, kérdve-kifejtő, dialógus	
Könyvészet			
1.	Balla Péter: Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetési alternatívák. Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2005.		
2.	Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata III. A Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.		
3.	Farkasfalvy Dénes: Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez. Szent István Társulat, Budapest, 1997.		
4.	Aebi, Ernst: Rövid bevezetés a Bibliába. Primo, Budapest, 1985.		
5.	Budai Gergely – Herczeg Pál: Az Újszövetség története. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Bp, 1985.		
6.	Lészai Lehel: Az Újszövetség keletkezése és könyvei. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2019.		
7.	Lészai Lehel: Tanítványi létforma. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.		
8.	Adorjáni Zoltán: Őt és újat. Koinónia, Kolozsvár, 2004.		
9.	Alexander, J. A.: Acts. Edinburgh–Pennsylvania, 1991.		
10.	Benyik György: Az Újszövetségi Szentírás. JATEPress, Szeged, 1996.		
11.	Biblia magyarázó jegyzetekkel. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996.		
12.	Bibliai Atlasz. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984.		
13.	Bolyki János: „Igaz tanúvallomás.” Kommentár János evangéliumához. Osiris, Budapest, 2001.		
14.	Bruce, F. F.: Az Újszövetség megbízhatósága. Evangéliumi kiadó, London, 1959.		
15.	Cranfield, C. E. B.: Romans. A Shorter Commentary. Edinburgh, 1991.		
16.	Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat, Göttingen, 1981.		
17.	Farkas Ignác: Jézus példázatai és hasonlatai. Magyarországi Református Egyház Zsinatának Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1979.		
18.	Farkasfalvy Dénes: A Római levél. Prugg Verlag, Eisenstadt, 1983.		
19.	Geréb Zsolt: Újszövetségi tanulmányok. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005.		
20.	Gooding, David: Az Apostolok Cselekedetei könyvének új megközelítése. Evangéliumi Kiadó, Budapest, 2000.		
21.	Guthrie, Donald: New Testament Introduction. Apollos – Intervarsity Press, Leicester, England – Downers Grove, Illinois, 19904.		
22.	Jeremias, Joachim: Jézus példázatai. Budapest, 1991.		
23.	Kálvin János: Magyarázat az Apostolok Cselekedeteihez. Székelyudvarhely, 1939–1942.		
24.	Kálvin János: A Rómaiakhoz írt levél magyarázata. A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 1992.		
25.	Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Iránytű Alapítvány, Gödöllő, 2002.		
26.	Köster, Helmut: Einführung in das Neue Testament. Berlin–New York, Walter de Gruyter, 1980.		
27.	Langenberg, Heinrich: Apostolok Cselekedetei. Primo, Budapest, 1991.		
28.	Lenkeyné dr. Semsey Klára: János evangéliuma I–III. Debrecen, 1999–2001.		
29.	Lészai Lehel: Tanítványi létforma. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.		
30.	Marshall, I. Howard: Acts. Tyndale N. Testament Commentaries, Leicester–Grand Rapids, 1991.		
31.	Mátyás Ernő: János evangéliuma. A Sárospataki Kollégium Kiadványai, Sárospatak, 1950.		
32.	Michaelis, W.: Einleitung in das Neue Testament. 1953.		
33.	Prior, David: Pál első levele a korinthusiakhoz, Harmat, Budapest, 1995.		
34.	Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata I–II. Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.		
35.	Robert, A. et A. Feuillet: Introduction a la Bible. Tome II. 1959.		
36.	Szathmáry Sándor: Bibliaismeret II. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 19952.		
37.	Tasker, R. V. E.: John. Tyndale New T. Commentaries, Leicester–Grand Rapids, Michigan, 1992.		
38.	Tőkés István: A Korinthusbeliekhez írt I–II. levél magyarázata, Nagyvárad–Kolozsvár, 1995–1996.		
39.	The Bible Speaks Today kommentár sorozat. Leicester, 1988–1992.		
40.	Varga Zsigmond ifj.: Újszövetségi bevezetés. A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000.		
41.	Word Biblical Commentary kommentár sorozat. Dallas, 1977–1999.		
42.	Wuppertaler Studienbibel kommentár sorozat. Wuppertal, 1961–1973.		
8.2 Szeminárium / Labor		Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.	Bevezetés	diákok előadása, kérdések megvitatása	
2.	Apostolok cselekedetei 1–7	diákok előadása, kérdések megvitatása	
3.	Apostolok cselekedetei 8–14	diákok előadása, kérdések megvitatása	
4.	Apostolok cselekedetei 15–20	diákok előadása, kérdések megvitatása	

5.	Apostolok cselekedetei 21–28	diákok előadása, kérdések megvitatása	
6.	Pál apostol élete	diákok előadása, kérdések megvitatása	
7.	Levélirodalom	diákok előadása, kérdések megvitatása	
8.	Pál levele a rómaiakhoz 1–8	diákok előadása, kérdések megvitatása	
9.	Pál levele a rómaiakhoz 9–16	diákok előadása, kérdések megvitatása	
10.	Pál levele 1 Kor 1–9	diákok előadása, kérdések megvitatása	
11.	Pál levele 1 Kor 10–16	diákok előadása, kérdések megvitatása	
12.	Pál levele 2 Kor 1–8	diákok előadása, kérdések megvitatása	
13.	Pál levele 2 Kor 8–13	diákok előadása, kérdések megvitatása	
14.	Ismétlés	diákok előadása, kérdések megvitatása	

Könyvészet

1. Balla Péter: Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetéstani alternatívák. Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2005.
2. Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata III. A Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
3. Farkasfalvy Dénes: Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez. Szent István Társulat, Budapest, 1997.
4. Aebi, Ernst: Rövid bevezetés a Bibliába. Primo, Budapest, 1985.
5. Budai Gergely – Herczeg Pál: Az Újszövetség története. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Bp, 1985.
6. Lészai Lehel: Az Újszövetség keletkezése és könyvei. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2019.
7. Lészai Lehel: Tanítványi létforma. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.
8. Adorjáni Zoltán: Ót és újat. Koinónia, Kolozsvár, 2004.
9. Alexander, J. A.: Acts. Edinburgh–Pennsylvania, 1991.
10. Benyik György: Az Újszövetségi Szentírás. JATEPress, Szeged, 1996.
11. Biblia magyarázó jegyzetekkel. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996.
12. Bibliai Atlasz. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984.
13. Bolyki János: „Igaz tanúvallomás.” Kommentár János evangéliumához. Osiris, Budapest, 2001.
14. Bruce, F. F.: Az Újszövetség megbízhatósága. Evangéliumi kiadó, London, 1959.
15. Cranfield, C. E. B.: Romans. A Shorter Commentary. Edinburgh, 1991.
16. Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat, Göttingen, 1981.
17. Farkas Ignác: Jézus példázatai és hasonlatai. Magyarországi Református Egyház Zsinatának Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1979.
18. Farkasfalvy Dénes: A Római levél. Prugg Verlag, Eisenstadt, 1983.
19. Geréb Zsolt: Újszövetségi tanulmányok. Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005.
20. Gooding, David: Az Apostolok Cselekedetei könyvének új megközelítése. Evangéliumi Kiadó, Budapest, 2000.
21. Guthrie, Donald: New Testament Introduction. Apollos – Intervarsity Press, Leicester, England – Downers Grove, Illinois, 19904.
22. Jeremias, Joachim: Jézus példázatai. Budapest, 1991.
23. Kálvin János: Magyarázat az Apostolok Cselekedeteihez. Székelyudvarhely, 1939–1942.
24. Kálvin János: A Rómaiakhoz írt levél magyarázata. A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 1992.
25. Kozma Zsolt: Jézus Krisztus példázatai. Iránytű Alapítvány, Gödöllő, 2002.
26. Köster, Helmut: Einführung in das Neue Testament. Berlin–New York, Walter de Gruyter, 1980.
27. Langenberg, Heinrich: Apostolok Cselekedetei. Primo, Budapest, 1991.
28. Lenkeyné dr. Semsey Klára: János evangéliuma I–III. Debrecen, 1999–2001.
29. Lészai Lehel: Tanítványi létforma. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.
30. Marshall, I. Howard: Acts. Tyndale N. Testament Commentaries, Leicester–Grand Rapids, 1991.
31. Mátyás Ernő: János evangéliuma. A Sárospataki Kollégium Kiadványai, Sárospatak, 1950.
32. Michaelis, W.: Einleitung in das Neue Testament. 1953.
33. Prior, David: Pál első levele a korinthusiakhoz, Harmat, Budapest, 1995.
34. Ravasz László: Az Újszövetség magyarázata I–II. Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Bp, 1991.
35. Robert, A. et A. Feuillet: Introduction a la Bible. Tome II. 1959.
36. Szathmáry Sándor: Bibliaismeret II. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 19952.
37. Tasker, R. V. E.: John. Tyndale New T. Commentaries, Leicester–Grand Rapids, Michigan, 1992.
38. Tőkés István: A Korinthusbeliekhez írt I–II. levél magyarázata, Nagyvárad–Kolozsvár, 1995–1996.
39. The Bible Speaks Today kommentár sorozat. Leicester, 1988–1992.
40. Varga Zsigmond ifj.: Újszövetségi bevezetés. A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000.
41. Word Biblical Commentary kommentár sorozat. Dallas, 1977–1999.
42. Wuppertaler Studienbibel kommentár sorozat. Wuppertal, 1961–1973.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma megegyezik a rangosabb egyetemeken oktatott újszövetségi szentírásismeret és izagógika tartalmával
- A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az anyag alapos ismerete	Írásbeli vizsga	33 %
	Az anyag részletes ismerete	Tesztek	33 %
10.5 Szeminárium / Labor	Szem-i dolgozat kidolgozása	Helyesség, pontosság	17 %
	Szem-i dolgozat bemutatása	Szabatosság, könyvészet	17 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none">• A szemináriumi dolgozat minimum öt oldalas kell hogy legyen a címlapon és felhasznált irodalmon kívül, önálló gondolatokkal, érveléssel alátámasztva. Akkor sikeres az írásbeli vizsga és a teszt, ha a diák eléri az 5-ös általánost. Vizsgán számon kéretik három olvasott szakkönyv részletes ismerete a teljes anyag mellett.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja	
--	--	--

Kitöltés időpontja:
2025.04.21.

Előadás felelőse:

Dr. Lészai Lehel

Szeminárium felelőse:

Dr. Lészai Lehel

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.04.29.

Intézetigazgató:

Dr. Péter István

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.